

Klímaváltozás és közegeszségügy

dr. Páldy Anna

Országos Közegeszségügyi Intézet

Kulcsszavak:

Egy sor kihagyással következik a kivonat szövege

A klímaváltozás valószínűleg a XXI. sz. legsúlyosabb környezetegeszségügyi problémája, befolyásolja az egészség szociális és környezeti meghatározó tényezőit – tiszta levegőt, biztonságos ivóvizet, elegendő élelmiszer elérhetőséget, biztonságos lakáskörülményeket. Becslések szerint 2030 és 2050 között a klímaváltozás kb. 250 000 többlet halálesetet fog okozni évente globális szinten - elsősorban alultápláltság, malária, hasmenés és hőstressz következtében. Az egészségkárosodás közvetlen költségei (nem számítva a mezőgazdaság a víz és szanitáció költségeit) 2-4 milliárd US \$ lesz évente 2030-ra.

Az Európai Bizottság a 2007-ben kiadott Zöld Könyvben elismeri, továbbá a 2009-ben kiadott Fehér Könyvben megerősíti, hogy a klímaváltozás káros hatásai gyorsan és veszélyes mértékben erősödnek. Az EU 2013-ban elfogadta az Alkalmazkodás a Klímaváltozáshoz c. stratégiát¹, amelyben megfogalmazta a legfontosabb alkalmazkodási célokat és eszközöket a humán-, növény-, és állategeszségügy számára.

A WHO/Euro által irányított környezet és egészség folyamat keretében 2017-ben Ostravában megrendezett 6. Miniszteri Konferencia Deklarációjában hangsúlyozzák, hogy az adaptív kapacitást meg kell erősíteni a klímaváltozással kapcsolatos egészségi kockázatokkal szemben, támogatni kell a mitigáció csökkentésére irányuló intézkedéseket a közös egészségi előnyök elérése érdekében a Párizsi Megegyezés* értelmében. A hazai adaptációs stratégiai célkitűzéseket a 2. Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia fogalmazza meg.

Az EB Európára vonatkozóan elsősorban az éghajlatváltozásból, különös tekintettel a magas hőmérsékletből (hőhullámok következtében) adódó halálesetek és megbetegedések különböző vonatkozásait emeli ki. A hőhullámokkal szemben a legsérülékenyebbek a krónikus keringési, anyagcsere, légzőszervi, mentális betegségekben szenvedők, az idősek és a gyermekek. Hazánkban az elmúlt 10 évben a hőhullámos napok alatt a napi halálozás országos átlagban kb. 15%-kal emelkedett meg, 2013-2017 során évente egy-öt alkalommal került sor hőegriasztásra, a többlethalálozás 20-1740 eset között változott.

A klímaváltozás várhatóan befolyásolni fogja egyes, állati közvetítők (rovarok, rágcsálók) által terjesztett fertőző betegségek térbeli és időbeli megjelenését. Hazánkban elsősorban a kullancsok által terjesztett Lyme-kór fog gyakoribbá válni, de megjelennek egyes szúnyogok által terjesztett betegségek is. A növekvő hőmérséklet hatására gyakoribbá válhatnak egyes mikrobiális eredetű élelmiszer és ivóvíz által közvetített fertőzések és mérgezések. Számolni kell az allergén növények változó elterjedésével, növekvő pollenszórásával is.

¹ EU Alkalmazkodás a Klímaváltozáshoz Stratégia 2013. Brussels, 16.4.2013 COM(2013) 216 final. COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Accompanying document to the WHITE PAPER Adapting to climate change: Towards a European framework for action Human, Animal and Plant Health Impacts of Climate Change {COM(2009) 147 final}